

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30.09.2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział I w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 1.09.2016r. odmówił J. F. prawa do emerytury, uzasadniając, że zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) prawo do emerytury na warunkach określonych w art. 32 ustawy oraz par. 4 pkt 1 powołanego rozporządzenia, przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po 31.12.1948r., a przed 1.01.1969r. jeżeli spełni łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny 60 lat dla mężczyzn, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem zakładu, na dochody budżetu państwa. W dniu wejścia w życie ustawy emerytalnej, tj. 1.01.1999r. osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat dla mężczyzn w tym okresie zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy wynoszącym co najmniej 15 lat.

Zakład odmówił przyznania emerytury, ponieważ wnioskodawca nie udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych do 01-01-1999r. Pozostałe warunki zostały spełnione. Na podstawie dowodów dołączonych do wniosku – uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania Zakład przyjął udowodnione okresy na dzień 01-01-1999 okresy nieskładkowe: 1 rok, 27 dni, okresy składkowe: 21 lat, 5 miesięcy, 27 dni, łącznie 22 lata, 6 miesięcy 24 dni stażu sumarycznego. Praca w szczególnych warunkach lub charakterze 18 lat, 1 miesiąc i 15 dni.

/decyzja – k. 49 plik II akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji wniósł J. F. w dniu 9.11.2016 r., wnioskując o ustalenie przez Sąd, że jego staż pracy w szczególnych warunkach wynosi 22 lata i 7 dni, dopuszczenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach rentowych, na okoliczności wskazane w uzasadnieniu oraz o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania ubezpieczonego na okoliczność stażu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego 22 lata i 7 dni.

W uzasadnieniu wskazał, iż w decyzji organ rentowy ustalił, że jego okres pracy w szczególnych warunkach obejmował 18 lat, 1 miesiąc i 15 dni, w rzeczywistości zaś organ rentowy powinien ustalić, że okres ten wynosi 22 lata i 7 dni. Uwzględniając okresy:

- od 7.09.1973r. do 31.03.1982r. w zakładzie o nazwie Kombinat Budownictwa Mieszkaniowego P.W. (...) przekształcony z (...) Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) jako spawacz

oraz

- od 19.04.1982r. do 30.09.1995r. w Zakładach (...) Sp.z.o.o. w Ł. także na stanowisku spawacza. Wnioskodawca jednocześnie wskazuje na dokumenty potwierdzające swój staż pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, które znajdują się w aktach ZUS.

/odwołanie – k. 2-7/

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania i wskazał, że zgodnie z art. 184 ust. 1-2 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016r., poz. 887) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu

emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. W myśl art. 32 ust. 1. la w/w ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3. zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. la. Przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się: 1)okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 199Ir. Wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Zgodnie z art. 27 powołanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn;
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat mężczyzn z zastrzeżeniem art. 27a.

W dniu 01.09.2016r. Pan J. F. (ur. (...)) złożył wniosek przyznanie prawa do emerytury i akt sprawy wynika, że na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tj. 01.01.1999r. wnioskodawca udowodnił staż pracy wynoszący 21 lat, 5 miesięcy. 27 dni okresów składkowych, 1 rok, 27 dni okresów nieskładkowych, łącznie 22 lata, 6 miesięcy, i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Na wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach został udowodniony okres: 18 lat, 1 miesiąc, 15 dni. Organ rentowy nie zaliczył do pracy w szczególnych warunkach okresu od 19.09.1980r. do 1.03.1982r. z tytułu zatrudnienia w Kombinacie Budownictwa Mieszkaniowego P.W. (...) ponieważ przedłożona dokumentacja potwierdza pracę na stanowisku montera instalacji sanitarnych, a stanowisko takie nie figuruje w zarządzeniu resortowym. Należało podkreślić, zdaniem organu rentowego, że przyczyną odmowy przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury jest brak ogólnego stażu pracy, który na dzień 1.01.1999r. powinien wynosić 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

/odpowiedź na odwołanie – k.8/

Na rozprawie w dniu 7 marca 2017 r wnioskodawca reprezentowany przez pełnomocnika wskazał, że zaskarża decyzję w części dotyczącej przyjętego przez organ rentowy okresu pracy w warunkach szczególnych, wniósł o ustalenie tego stażu w wymiarze 22 lat i 7 dni, nie kwestionował okoliczności w postaci braku stażu sumarycznego 25 lat, podniósł, że w przyszłości wnioskodawca będzie ubiegał się o rekompensatę w związku ze stażem pracy w warunkach szczególnych, dlatego przyjęcie okresu pracy w szczególnych warunkach określonego przez organ rentowy jest dla niego krzywdzący. Wniósł także zasądzenie kosztów postępowania.

/e – prot. 00:01:10 – 00: 2:36/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. F. urodził się w dniu (...), a w dniu 31.08.2016r. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

/wniosek – k. 1 – 8 plik II akt ZUS/

Staż sumaryczny ubezpieczonego ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r wynosi 22 lata 6 miesięcy 24 dni.

/notatka – k. 48 akt ZUS, okolicznośćbezsborna – przyznana przez wnioskodawcę/

Okres pracy w warunkach szczególnych przyjęty przez organ rentowy na potrzeby rozpoznania wniosku o emeryturę wynosi 18 lat 1 miesiąc 15 dni.

/okoliczność bezsborna wynikająca z decyzji/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawa i jako takie podlega oddaleniu.

Należy zwrócić uwagę, że ubezpieczony wystąpił z wnioskiem do organu rentowego o emeryturę.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 poz. 887), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku (art. 196 ustawy) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat (dla mężczyzn), oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat (dla mężczyzn).

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Wnioskodawca spełnia warunek co do wymaganego wieku, braku członkowska w OFE oraz stażu pracy w warunkach szczególnych, by uzyskać prawo do wcześniejszej emerytury.

Nie posiada natomiast wymaganego stażu sumarycznego – 25 lat, co nie było sporne między stronami i zostało przyznane przez wnioskodawcę, a zatem nie wymagało dowodu. (art. 229 kpc).

Zatem brak było podstaw do przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury, o co wnosił przed organem rentowym.

Wnioskodawca, reprezentowany przez pełnomocnika sprecyzował, że zaskarża decyzję w części dotyczącej przyjętego przez organ rentowy okresu pracy w warunkach szczególnych, wniósł o ustalenie tego stażu w wymiarze 22 lat i 7 dni, nie kwestionował okoliczności w postaci braku stażu sumarycznego 25 lat, podniósł, że w przyszłości wnioskodawca będzie ubiegał się o rekompensatę w związku ze stażem pracy w warunkach szczególnych, dlatego przyjęcie okresu pracy w szczególnych warunkach określonego przez organ rentowy jest dla niego krzywdzący.

Trzeba wskazać, iż zgodnie z normą art. 83 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2016 poz. 963 t.j) organ rentowy wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Od decyzji takich, na podstawie art. 83 ust. 2 cyt. ustawy, przysługuje odwołanie do właściwego sądu.

Funkcja przepisu art. 83 ust. 1 pkt 4 cyt. ustawy sprowadza się do usunięcia stanu niepewności, który mógłby wystąpić w relacjach dotyczących ubezpieczeń społecznych. Cel tego przepisu jest zatem jasny. Tak więc, norma przyjęta w jego treści legitymuje odwołującego się do wystąpienia z żądaniem mającym na celu usunięcie tego stanu niepewności. Zakładając zatem, że w postępowaniu przed organami rentowymi posiłkowe zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, przy uwzględnieniu art. 104 k.p.a., to należy przyjąć, że decyzją administracyjną jest jednostronna czynność posiadająca odpowiednią formę prawną i określająca konsekwencje stosowanej normy prawnej w odniesieniu do konkretnie oznaczonego adresata w sprawie indywidualnej. Istotnym elementem decyzji, jako przejawu woli organu administracyjnego, jest stanowcze rozstrzygnięcie sprawy objętej wnioskiem wszczynającym postępowanie.

Inaczej mówiąc, decyzja administracyjna - zgodnie z art. 104 k.p.a. - rozstrzyga sprawę, co do jej istoty w granicach żądania określonego przez strony.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę i tego dotyczy zaskarżona decyzja – odmowy prawa do emerytury.

Jednocześnie należy zauważyć, że postępowanie sądowe w sprawach dotyczących ubezpieczenia społecznego wszczynane jest w rezultacie odwołania wniesionego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ma więc ono charakter odwoławczy. Jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem - w aspekcie formalnym i materialnym - decyzji wydanej przez organ rentowy na wniosek ubezpieczonego lub z urzędu. Jest zatem postępowaniem kontrolnym. Badanie owej legalności decyzji i orzekanie o niej jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili wydawania decyzji. Mówiąc inaczej - o zasadności przyznania lub odmowy przyznania świadczenia decydują okoliczności istniejące w chwili ustalania do niego prawa. Postępowanie dowodowe przed sądem jest postępowaniem sprawdzającym, weryfikującym ustalenia dokonane przez organ rentowy.

Przedstawione rozważania opisują relację pomiędzy: żądaniem wniosku, przedmiotem rozpoznania w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym (zakończonym wydaniem decyzji) oraz postępowaniem sądowym (sprowadzającym się do badania jej legalności).

Zgodnie z art. 477¹⁴ kpc Sąd oddala odwołanie, jeżeli nie ma podstaw do jego uwzględnienia. (§ 1).

W przypadku uwzględnienia odwołania sąd zmienia w całości lub w części zaskarżoną decyzję organu rentowego lub zaskarżone orzeczenie wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności i orzeka co do istoty sprawy. (§2)

Rację ma zatem organ rentowy, że ubezpieczony w dacie wydania zaskarżonej decyzji nie spełnił jednego z ustawowych warunków nabycia opisanej emerytury w postaci stażu sumarycznego i było to bezsporne między stronami. Zatem brak było możliwości zmiany decyzji i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy – a więc o prawie do emerytury.

Jednocześnie należy podnieść, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, sprowadzające się do twierdzenia, że ubezpieczony nie może uzyskać ustalenia przez sąd okresów ubezpieczenia dla celów ustalenia uprawnień z ubezpieczenia społecznego ani dowodów, które miałyby być wykorzystane w innym postępowaniu (por. między innymi uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2001 r., III CZP 46/01, OSNC 2002 Nr 7-8, poz. 85, z dnia 17 czerwca 1987 r., III PZP 19/87 OSNCP 1988 Nr 10, poz. 132 i z dnia 3 listopada 1994 r., I PZP 45/94 OSNAPiUS 1995 Nr 6, poz. 74 oraz wyroki z dnia 4 listopada 1971 r., I PR 344/71 OSNCP 1972 Nr 5, poz. 89, z dnia 1 grudnia 1983 r., I PRN 189/83, OSNCP 1984 Nr 7, poz. 121, z dnia 17 grudnia 1997 r., I PKN 434/97 OSNAPiUS 1998 Nr 21, poz. 627 i z dnia 23 lutego 1999 r., I PKN 597/98, OSNAPiUS 2000 Nr 8, poz. 301).

Nadto istota decyzji organu rentowego polega na rozstrzygnięciu o prawie do konkretnego świadczenia jako całości, a nie o poszczególnych elementach składających się na to prawo. Sąd stwierdzający spełnienie przez ubezpieczonego jednego lub więcej warunków powstania prawa do świadczenia nie orzeka o tym w sentencji wyroku, przy jednoczesnym oddaleniu odwołania ubezpieczonego od niekorzystnej dla niego decyzji organu rentowego. Skoro wyrok sądu, podobnie jak decyzja organu rentowego, ma rozstrzygać o prawie do konkretnego świadczenia jako całości, to tym samym sąd, przyznając prawo do świadczenia, ma obowiązek ustalić wszystkie niezbędne warunki, nawet gdy organ rentowy w decyzji negatywnie ocenił tylko niektóre z nich, bez rozpoznania pozostałych (zob. wyrok SN z dnia 7 marca 2006 r., I UK 195/05, OSNPUŚiSP 2007, nr 3-4, poz. 55; postanowienie SN z dnia 5 września 2008 r., II UK 104/08, LEX nr 658183; wyrok SA w Szczecinie z dnia 6 kwietnia 2011 r., III AUa 621/10, LEX nr 1213824).

Trzeba podkreślić, że aktualny wniosek ubezpieczonego zmierzał do ustalenia stażu pracy w warunkach szczególnych w większym rozmiarze, niż przyjął to organ rentowy, w celu dochodzenia w przyszłości innego roszczenia w postaci rekompensaty, co w świetle cytowanego orzecznictwa jest niedopuszczalne, bowiem Sąd nie mógłby jednocześnie rozstrzygnąć co do istoty sprawy, zgodnie z treścią art. 477 ze z. 14 § 2 kpc, a więc o prawie do emerytury, bowiem wnioskodawca nie spełniał wymaganych warunków stażu ogólnego, a przyjęty przez organ rentowy okres pracy w szczególnych warunkach był wystarczający do przyznania tego świadczenia.

Sąd zatem oddalił wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z zeznań wnioskodawcy na okoliczność pracy w warunkach szczególnych, jako nieistotny dla rozstrzygnięcia.

Pełnomocnik wnioskodawcy nie zgłosił zastrzeżeń w trybie art. 162 kpc.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie nie pozbawia wnioskodawcy prawa do wystąpienia z nowym wnioskiem do organu rentowego, o inne świadczenie, gdzie będzie mógł na nowo dowodzić długości okresu pracy w warunkach szczególnych, jako jednej z przesłanek do nabycia konkretnego świadczenia z ubezpieczenia społecznego.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.